

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 112/2010-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 23. marca 2010 predbežne prerokoval sťažnosť maloletej L. Š., zastúpenej zákonnou zástupkyňou Bc. E. Š., obe bytom M., právne zastúpenej advokátom JUDr. M. Š., Advokátska kancelária, M., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom a rozsudkom Okresného súdu Martin z 30. júna 2009 v konaní vedenom pod sp. zn. 16 P 137/2007 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť maloletej L. Š. **o d m i e t a** pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky na jej prerokovanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 22. januára 2010 doručená sťažnosť maloletej L. Š., M. (ďalej len „sťažovateľka“), v ktorej namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom a rozsudkom Okresného súdu Martin (ďalej len „okresný súd“) z 30. júna 2009 v konaní vedenom pod sp. zn. 16 P 137/2007.

Z predloženej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že matka sťažovateľky iniciovala konanie o zverenie maloletého dieťaťa do svojej výchovy a opatery na okresnom súde sp. zn. 16 P 137/2007. Okresný súd po čiastočnom späťvzatí návrhu (z dôvodu rozhodnutia o rozvode manželstva rodičov sťažovateľky) rozhodol rozsudkom z 30. júna 2009, ktorým určil výšku výživného a výšku splátok nedoplatku na výživnom od podania návrhu do právoplatnosti rozsudku o rozvode manželstva. Zároveň rozhodol aj o trovách konania, a to tak, že žiadnemu z účastníkov konania nepriznal právo na náhradu trov konania.

Proti rozsudku okresného súdu sp. zn. 16 P 137/2007 z 30. júna 2009 podali odvolanie obaja rodičia sťažovateľky. Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom sp. zn. 9 CoP 72/2009 z 30. septembra 2009 potvrdil uvedený rozsudok okresného súdu a nepriznal žiadnemu z účastníkov náhradu trov odvolacieho konania.

V sťažnosti doručenej ústavnému súdu sťažovateľka označila postup okresného súdu sp. zn. 16 P 137/2007, ktorým jej nepriznal náhradu trov konania na okresnom súde „v rozpore so zákonom, a teda je porušením Ústavou zaručeného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy.“

Sťažovateľka to odôvodňuje tým, že z jej strany išlo o dôvodne podaný návrh na účely bránenia práva. „*Otec sťažovateľky, podľa jej názoru, umelo a účelovo predlžoval rozvodové konanie rodičov pod sp. zn. 21C/32/2009, ako aj rozhodovanie vo veci určenia výživného v konaní pod sp. zn. 16P/137/2007. Jeho uvedené správanie malo za následok skutočnosť, že o návrhu na určenie výživného, ktorý bol podaný na Okresný súd Martin 23.05.2007 bolo rozhodnuté až 30.06.2009.*

Sťažovateľka je presvedčená, že uvedené správanie otca mal Okresný súd Martin vyhodnotiť ako okolnosti hodné osobitného zreteľa a v časti rozhodovania o trovách konania mal postupovať podľa § 150 O.s.p.“

Sťažovateľka navrhla ústavnému súdu, aby po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie takto rozhodol:

„V právnej veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa L. Š., bytom ako matka, dieťa rodičov, matky: Bc. E. Š., bytom M., zastúpená advokátom. JUDr. M. Š., advokátom

so sídlom v M., a otca P. Š., bytom M., v konaní o návrhu matky o úprave práv a povinností pod sp. zn. 16P/ 137/2007 bolo porušené právo navrhovateľky na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

Prikazuje sa Okresnému súdu Martin, aby rozsudok zo dňa 30.06.2009 sp. zn. 16P/137/2007 o návrhu matky o úprave práv a povinností v časti trov konania zrušil a vo veci opätovne rozhodol.

Slovenská republika - Okresný súd Martin je povinný zaplatiť sťažovateľke trovy konania a trovy právneho zastúpenia vo výške 277,72€/ 2 úkony á 120,23€,19% DPH €, paušál á 2x7,21€/ do troch dni od doručenia nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ako ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažovateľka v petite svojej sťažnosti jednoznačne vymedzila rozsah prieskumu ňou označených práv ústavným súdom tak, že napadá iba postup a rozsudok okresného súdu z 30. júna 2009 v konaní vedenom pod sp. zn. 16 P 137/2007 v časti týkajúcej náhrady trov konania, pričom postup a rozsudok krajského súdu z 30. septembra 2009 v odvolacom konaní sp. zn. 9 CoP 72/2009 nenamieta. Ústavný súd sa preto vzhľadom na svoju viazanosť návrhom na začatie konania podľa ustanovenia § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde zaoberal, a to i s prihliadnutím na kvalifikované právne zastúpenie sťažovateľky, sťažnosťou iba v uvedenom rozsahu.

Ako to vyplýva z citovaného ustanovenia čl. 127 ods. 1 ústavy, právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu základným právam a slobodám je daná iba subsidiárne, teda len vtedy, ak poskytovanie tejto ochrany nie je v právomoci všeobecných súdov. V danom prípade právomoc poskytnúť ochranu označeným základným právam sťažovateľky vyplývajúcim z ústavy mal krajský súd v odvolacom konaní, čím je zároveň vylúčená právomoc ústavného súdu.

Vzhľadom na uvedené bolo potrebné sťažnosť odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie (obdobne napr. IV. ÚS 405/04, III.ÚS 133/05, III. ÚS 208/08).

Ústavný súd už iba nad rámec toho poukazuje aj na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej o zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98). Teda úloha ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní návrhu nespočíva v tom, aby určil, či preskúmanie veci predloženej navrhovateľom odhalí existenciu porušenia niektorého z práv alebo slobôd zaručených ústavou, ale spočíva len v tom, aby určil, či toto preskúmanie vylúči akúkoľvek možnosť existencie takéhoto porušenia. Ústavný súd teda môže pri predbežnom prerokovaní odmietnuť taký návrh, ktorý sa na prvý pohľad a bez najmenejšej pochybnosti javí ako neopodstatnený (I. ÚS 4/00).

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06).

Podľa § 81 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“) aj bez návrhu môže súd začať konanie vo veciach starostlivosti o maloletých, konanie o vyslovenie prípustnosti prevzatia alebo držania v ústave zdravotníckej starostlivosti, konanie o spôsobilosti na právne úkony, opatrovnícke konanie, konanie o vyhlásenie za mŕtveho, konanie o dedičstve a ďalšie konania, kde to pripúšťa zákon.

Podľa § 146 ods. 1 OSP žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania podľa jeho výsledku, ak konanie a) mohlo sa začať i bez návrhu; b) skončilo sa zmierom, pokiaľ v ňom nebolo o náhrade trov dojednané niečo iné; c) bolo zastavené, d) začalo na návrh prokurátora.

Posledne citované ustanovenie Občianskeho súdneho poriadku v princípe určuje konajúcemu súdu nepriznať náhradu trov konania účastníkom podľa jeho výsledku v prípade, ak sa konanie mohlo začať aj bez návrhu. V posudzovanom prípade by do úvahy prichádzala aplikácia § 147 ods. 1 OSP, podľa ktorého súd môže uložiť, aby účastníci uhradili trovy konania, ktoré by inak neboli vznikli, ak ich spôsobili svojím zavinením alebo ak tieto trovy vznikli náhodou, ktorá sa im prihodila. Posúdenie tejto otázky však bolo vecou úvahy okresného súdu, respektíve odvolacieho súdu pri prieskume napadnutého rozhodnutia okresného súdu v tomto smere.

Ústavný súd tiež pripomína, že nejde o porušenie základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý proces, ak súd nerozhodne podľa predstáv účastníka konania a jeho návrhu nevyhoví, ak je takéto rozhodnutie súdu v súlade s objektívnym právom. Do práva

na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi. Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy na základe výkladu a použitia relevantných právnych noriem rozhodnú, a to za predpokladu, že ich právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a že neboli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04).

V okolnostiach sťažovateľkinho prípadu okresný súd postupoval a aplikoval relevantné ustanovenia o náhrade trov konania (§ 142 až § 150 OSP) správne, preto ústavný súd nezistil žiadne skutočnosti nasvedčujúce priamej súvislosti medzi postupom okresného súdu a sťažovateľkou označeným základným právom zaručeným v čl. 46 ods. 1 ústavy, preto ústavný súd mohol túto sťažnosť odmietnuť aj ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku sa ústavný súd už ďalšími návrhmi sťažovateľky nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. marca 2010